

Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı

Uzmanlık Tezi Özeti

Gülyaka Sağlık Ocağı Bölgesinde 0-6 Yaş Çocukların Sağlık Hizmeti Kullanımları, Sürekli Hizmet Kaynakları ve Etkileyen Faktörler

Hür Hassoy

Danışman: Meltem Çiçeklioğlu

Giriş ve amaç: Temel sağlık hizmeti (TSH) yaklaşımının en önemli amacı, toplumun her kesiminin ulaşabileceği, hakkaniyetli bir sağlık hizmetinin gerçekleştirmektir. Birinci basamak sağlık hizmeti ise TSH' nin tüm özelliklerini taşıyan merkezi bir parçasıdır. Yoksulların, alt sınıfsal grupların, göçmenlerin sağlık hizmetine erişimde ve sağlık hizmeti kullanımlarında sorunlar yaşadığı gözlenmektedir. Bu sorunların ortadan kaldırılmasında birinci basamak sağlık hizmetleri kritik öneme sahiptir. Birinci basamak sağlık hizmetlerinin temel özellikleri ilk başvuru, süreklilik, kapsayıcılık ve entegrasyondur. Çalışmanın amacı Gülyaka Sağlık Ocağı bölgesinde yaşayan 0-72 aylık çocukların koruyucu, tedavi edici ve genel sağlık hizmeti kullanımlarını tespit etmek, sürekli hizmet kaynaklarının varlığını ve neresi olduğunu belirlemek, sağlık hizmetine erişimin hizmet kullanımına etkisini belirlemek, göç, yoksulluk, sınıfsal durum, hane ve alt yapısı, hane halkına ilişkin sosyo-demografik, var olan sağlık durumuna ilişkin değişkenlerin sağlık hizmeti kullanımlarına olan etkisini değerlendirmek, sürekli hizmet kaynaklarını birinci basamağın temel özellikleri açısından değerlendirmektir.

Gereç Yöntem: Kesitsel analitik tipteki bu araştırma, İzmir İli Konak Sağlık Grup Başkanlığına bağlı Gülyaka Sağlık Ocağı bölgesinde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Gülyaka Sağlık Ocağı bölgesinde yaşayan bağlı olan 0-72 aylık 2830 çocuk oluşturmaktadır. Ebe bölgelerine göre tabakalama yapılarak sistematik örnekleme yöntemi ile 291 çocuk örnek olarak seçilmiştir, kapsayıcılık %88,3' tür. Birinci basamak sağlık hizmetlerinin özellikleri olan ilk başvuru, süreklilik, kapsayıcılık ve koordinasyonun değerlendirilmesinde Starfield modeli kullanılmıştır. Yoksulluk değerlendirmelerinde mutlak yoksulluk hesaplaması, sınıfsal analizde ise Boratav sınıflaması kullanılmıştır. Göçmenlik durumu tespit edilirken hane reislerinin doğum yerleri temel alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde 2 testi, t testi ve varyans analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırma grubunda annelerin %57,6 sı, babaların %55,6' sı ilkokul mezunu ve altı eğitim düzeyindedir. Hane reislerinin %43,2' sinin sosyal güvencesi SSK dır. Hane reislerinin %28,4' ünün ise sosyal güvencesi yoktur. Hane reislerinin %43,2' si nitelikli ve niteliksiz mavi yakalıdır, %10,9'u işsizdir. Hane reislerinin %64,6' İzmir iline dışarıdan göç etmiştir. %29,8' inin doğum yeri ise Doğu ve Güneydoğu illeridir. Hanelerin % 54,5' i mutlak, %97,7 si görel yoksulluk sınırının altında gelire sahiptir. Çocukların %55,3' ünün son 15 günde herhangi bir sağlık sorunu vardır. Son bir yıldaki toplam başvuru ortalaması 4,96 3,86 bulunmuştur. Son bir yıldaki hizmet kullanımı ile sosyal güvence, çocuğun yaşı, ana dil, sürekli hizmet kaynağı varlığı, yoksulluk, sınıf, eğitim arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Yoksullar, alt sınıfsal gruplar, sosyal güvencesi olmayanlar, eğitim düzeyi düşük olanlar, göçmenler, koruyucu ve tedavi edici hizmetler için sağlık ocağını tercih etmektedir. Bağ-kur ve emekli sandığına bağlı olanlar, beyaz yakalılar, subjektif gelir algısı puan ortalaması iyi olanlar, sağlık ocağı dışındaki kurumları anlamlı olarak fazla kullanmaktadır. Araştırma grubunun % 66,7'si herhangi bir sağlık sorunu olduğunda sağlık ocağına başvurmuştur. Çocukların % 90,0' ı sağlık kurumlarına ulaşmak için 30 dakikadan az zaman harcamaktadır. Çocukların % 61,7' si sosyal güvencesi dışında ek para ödemektedir, %8,3'ü dil sorunu yaşamaktadır. Çocukların %90,0' inin muayene için 30 dakikadan az süre beklediği görülmüştür. Çalışmada çocukların %29,2' sinin sürekli hizmet kaynağı olduğu saptanmıştır. Sürekli hizmet kaynaklarının %49,3' ü sağlık ocaklarıdır. Sürekli hizmet kaynağı olarak sağlık ocaklarını kullananların ve kamu kurumlarını kullananların birinci basamak puan ortalaması diğerlerine göre anlamlı derecede yüksektir.

Sonuç: Kamu sağlık kurumlarının verdikleri hizmetin niteliğinin tartışıldığı, iyi hizmet veremedikleri gerekçesiyle özel sektöre sevklerin gündeme geldiği, kamu kurumlarında birinci basamak tedavi hizmetlerinin ücretli hale getirildiği, yatırımların tedavi edici, yüksek teknoloji gerektiren hizmetlere ve özel sektöre aktarıldığı bir dönemde sağlık ocaklarının hala birinci basamağın temel özelliklerini en iyi taşıyan kurumlar olduğu görülmektedir. Sağlık kurumlarının verdikleri hizmetin temel özellikleri göz önüne alınarak, performans, hasta memnuniyeti gibi çıktılar üzerinden yapı ve işleyiş elemanları üzerinden değerlendirilmesi durumunda kamu kurumlarının ve sağlık ocaklarının sağlık hizmet sunumunda özellikle toplumun dezavantajlı kesimleri için hala çok önemli bir görevi üstlendiği görülmektedir.

Son güncelleme: 08/08/2018 14:44:20

[[Ana sayfa](#)] [[Duyurular](#)] [[Seminer](#)] [[Kitap tanıtımı](#)] [[Kadro](#)] [[Tarihçe](#)] [[Tezler](#)] [[Mezuniyet öncesi](#)] [[Mezuniyet sonrası](#)] [[Laboratuvar](#)] [[İnternet bağlantıları](#)]